

2018 – MAREA UNIRE și TRIBUNISMUL (XLV):

Cu ziua de astăzi „Tribuna” nu mai poate apăre - Una suntem cu toții ... -
organul nostru a căzut sub loviturile teroarei, ...

Cu ziua de astăzi „Tribuna” nu mai poate apăre

CĂTRĂ CETITORII NOSTRI!

Un lucru este în afară de ori-ce îndoială
Guvernul
ne-a jurat
perzarea
Tirănia la umbra legilor

N'a esistat și nu
esistă gazetă
în Ungaria,
care să fi suferit
atât de mult ...

Sibiu, în 28 Aprilie a. 1903.
„Tribuna”, organul
partidului național român

Redacțiunea „TRIBUNEI”.

Dacă organul nostru a căzut sub loviturile teroarei
un altul îi va locul în curând ...

Asaltul, cu orice preț, al politicii de maghiarizare a determinat - la finalul sec. al XIX-lea - pe mulți intelectuali transilvăneni să treacă munții, în regatul României; o parte dintre ei și-au consacrat întreaga existență educației - în sens național - a tinerelor generații. Este edificatoare afirmația făcută de scriitorul Nicolae Pătrașcu – redactor al revistei Literatură și Artă Română (1896-1908): „Cei care, ca mine, au fost crescuți de dascăli transilvani – și care școală n-a avut dascăli transilvani? – știu cum ei încarnaseră în sufletul elevilor lor, odată cu dragostea pasionată a Transilvaniei, și ideea sfântă a unității naționale”. Marina Lupaș – Vlasiu constata, în lucrarea „Aspecte din istoria Transilvaniei”, că «Transilvania constituie nu numai din punct de vedere geografic „inima teritoriului etnic românesc”, ci este și din punct de vedere istoric, politic, spiritual și economic izvorul celor mai de seamă inițiative, care au contribuit de-a lungul veacurilor la progresul obștesc al românismului. Din secol în secol pot fi urmărite contribuțiile tot mai importante ale elementelor active răsărite din pământul și din sufletul Transilvaniei, ca dintr-un stup de neîncetate roiri menite să sporească viața fraților din răsăritul și sudul Carpaților». Mulți dintre ei – chiar fără să cunoască – respectau linia întregului învățământ românesc transilvănean, asigurând o educație religioasă – morală, așa cum era ea definită de dascălul Visarion Roman (Rășinari, 1856): «Copilul trebuie condus pe cărarea simplă ce ne-o arată Biblia, iar nu pe calea măiestrită a filosofilor, care totdeauna vor să secere unde n-au semănat».

Chiar dacă Slavici s-a întors la București, prin activitatea lui a atras la “Tribuna” aproape pe toți scriitorii transilvăneni ai timpului; aici s-au afirmat tribuniștii din prima generație: George Coșbuc, Cornel Pop Păcurar, Pompiliu Pipoș, Ioan Russu – Șireanu, Gh. Bogdan – Duică, Andrei Balteș, Septimiu Albin, Ion Pop Reteganul, Virgil Onițiu, Ioan Berescu, Enea Hodoș, Ioan Popovici Bănățeanu și mulți alții; majoritatea erau animați de un spirit viu, critic și combativ, la adresa autorităților, linia „Tribunei” contrastând cu bunăvoința excesivă a altor publicații (ex.: „Familia”). Slavici scria într-un articol, la 3 aprilie 1887: «în lucrarea culturală una sîntem cu toții, că nu poate să fie vorba de ardeleni, de moldoveni, de munteni, nici de bănățeni, ci numai de români ... că aceia dintre români care produce vreo lucrare de valoare pentru toți românii o produce, și e indiferent unde s-a născut el și unde lucrează». După revenirea în București aceiași linie a impus-o și la toate publicațiile unde a activat.

Stingerea din viață, la 4 decembrie 1902, a președintelui Partidului Național Român Ioan Rațiu a reprezentat începutul sfârșitului unei epoci (al pasivismului transilvan). Un bilanț publicat de „Tribuna” (nr. 66 din 10/28 aprilie 1903) era intitulat sugestiv: „Zece ani de suferință”. Reproducem începutul și finalul articolului, care prezintă toate „pedepsele și amenziile plătite în intervalul 1893-1903: «Din incidentul persecuțiilor fără seamăn, ce le-a pus la cale stăpânirea față de organul nostru, aflăm de bine a da în resumat jertfele și amenzile, ce le-au suportat ziarele naționale „Tribuna” și „Foaia Poporului”, în un deceniu, dela 1893 până azi, adecă de când ele au devenit proprietatea partidului național. (...) Socoata finală: Din 1893 până în 1903 sau plătit amende și spese de proces în sumă de 40656 cor. 55 b. Adăugând spesele amintite: 16262 coroane, rezultă o sumă enormă, anume: 56918 coroane și 54 bani. Socotind apoi timpul cât au stat redactorii în temniță, primim suma de 204 luni, adecă întocmai 17 ani. Șeptesprezece ani au luat procurorii maghiari din viața Românului, și 56 mii 918 coroane, 54 filleri din averea lui (...)». În aceste condiții, cititorii români din Transilvania au primit „Tribuna” nr. 70 (16/29 aprilie 1903) având pe prima pagină un anunț, trist și sumbru: „CĂTRĂ CETITORII NOȘTRI!” - semnat de „Redacțiunea „TRIBUNEI”»: «Montesquieu, marele cugetător politic al veacului al XVIII-lea, constata că nu există o tiranie mai revoltătoare ca tirania sevârșită la umbra legilor. A fost dat guvernelor maghiare ale erei dualiste să confirme odată mai mult, să probeze cu vîrf și îndesat temeinicia de granit a tristului adevăr, care profeția izbucnirea teribilei revoluțiuni franceze. „Tirania la umbra legilor”, aceasta’i atitudinea, pe care actualii bărbați de stat dela Budapesta o păstrează de zeci de ani față cu mișcarea legală a naționalităților din țeara noastră. Aceasta-i atitudinea lor față cu noi Românii, îndeosebi, și în prima linie față cu „Tribuna”, organul partidului național român.

N’a existat și nu există gazetă în Ungaria, care să fi suferit atât de mult pe urma tirăniei sevârșite la umbra legilor ca ziarul nostru. N’a existat și nu există gazetă a cărei istorie să înregistreze atâtea procese de presă, atâția redactori aruncați în pușcării ori alungați preste graniță, atâtea zeci de mii de florini plătite, drept amenzi, la mâna judecătorilor, constrânși să se plece osândelor dictate de curțile cu jurați. Dela 1884, când o seamă de Români de bine au întemeiat „Tribuna”, și până în zilele noastre, când fruntașii partidului se găsesc grupați în jurul ei, ochii bănuitori ai procurorilor nu ne-au pierdut o singură clipă, ear’ tribunalele – chemate să condamne pe

hoțul de păgubaș – au încercat în fiecare moment să provoace pierzarea noastră. (...) Într’aceea mișcarea noastră națională, în loc de a se potoli, lua pe zi ce merge un avânt tot mai puternic. Începură mărețele conferențe ale partidului și actele politice neperitoare ale deputăției la Viena, ale agitației în străinătate, ale proceselor noastre în chestiunea „Replicei” și a „Memorandului”, „Tribuna” care devenise acum organul comitetului național și purtătoarea cea mai neobosită a luptei lui prin presă, trebuia îngenunchiată cu ori-ce preț. Dela 1893 încoace, procesele sporiră în chip nemaipomenit. În zece ani, dela 1893-1902, organul nostru singur a fost osândit în optsprezece procese. Și când văzu guvernul că nu capitulăm nici acum, în anul 1903 năruie asupra noastră un potop de procese care pare a voi să ne surprindă în fiecare zi cu actele de acuzație ale procurorilor ... Trei procese ni-s’au judecat până acum, alte trei procese ni-s’au făcut în zilele din urmă; știe bunul Dumnezeu câte ni-se mai urzesc de aici înainte. Un lucru este în afară de ori-ce îndoială. Guvernul ne-a jurat perzarea. A spus-o chiar procurorul, la Cluj, în procesul cu faimoasa osândă de aproape un an și jumătate pușcărie și de unsprezece mii coroane – cauțiunea ziarului! - amendă. (...) Unde am ajuns? Am ajuns acolo, că toți redactorii și colaboratorii noștri sunt dați în judecată: unii zac în pușcării, alții se pregătesc să-i urmeze. Am ajuns acolo, că toate capitalele noastre sunt sleite și cauțiunea jurnalului confiscată. Cu ziua de astăzi „Tribuna” nu mai poate apăre. Așadar’ guvernul și organele lui s’ar putè bucura; ar putè crede că și-au ajuns scopul. Noi înse bine știm că zadarnică este bucuria lor și că scopul nu și-l vor vedè ajuns în vecii vecilor. Fruntașii noștri grupați în jurul „Tribunei”, și marele public românesc își cunosc datoria. Dacă organul nostru a căzut sub loviturile teroarei, un altul îi va locul în curând și lupta noastră va porni cu o putere, cu o credință în viitor și cu un entusiasm cu atât mai cuceritor!»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2018-marea-unire-si-tribunismul-xlv-cu-ziua-de-astazi-tribuna-nu-mai-poate-apare-una-suntem-cu-totii--organul-nostru-a-cazut-sub-loviturile-teroarei-139411.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation menu with categories: Eveniment, Actualitate, Stirile de pe strada mea, Sport, Cultura, Sanatate, Timp liber, Tribuna femeilor, and Descopera lumea. Below the menu, the article title is displayed: "2018-MAREA UNIRE și Tribunismul (XLV): Cu ziua de astăzi „Tribuna” nu mai poate apăre - Una suntem cu toții ... - organul nostru a căzut sub loviturile teroarei, ...". The author's name, Marius HALMAGHI, and the publication date, 04.11.2018 at 22:49, are shown. The article has 153 views and 0 comments. There are social media sharing buttons for Facebook, Twitter, and Email. A search bar is also visible.